

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Ο συγγραφέας επιδιώκει να υποστηρίξει τη θέση του, η οποία συνίσταται στο ότι ακόμα και σε μια ζοφερή περίοδο δημιουργούνται εστίες αντίστασης. Πρόθεσή του είναι να πείσει για την ορθότητα του ισχυρισμού του και να ευαισθητοποιήσει τον δέκτη ενισχύοντας την επικοινωνιακή αποτελεσματικότητά του. Για να πετύχει αυτό τον σκοπό επέλεξε ως τρόπο να αναπτύξει το κείμενό του αυτόν κυρίως του παραδείγματος. Το παράδειγμα εντοπίζεται στις λεπτομέρειες της 1^{ης}, 2^{ης} και 3^{ης} παραγράφου. Ο τρόπος ανάπτυξης γίνεται ευδιάκριτος με τη χρήση της φράσης *«Αν πιστεύετε ότι η αντίσταση είναι καταδικασμένη να αποτύχει, τότε έχω για εσάς μια σχετική ιστορία»* και, έτσι, μέσω ενός ιστορικού παραδείγματος επιτυγχάνει να αποσαφηνίσει, να συγκεκριμενοποιήσει, να εξειδικεύσει και να τεκμηριώσει την άποψή του. Με αυτόν τον τρόπο γίνεται εύληπτη και κατανοητή η θέση του και ο λόγος του πειστικός. Η παράθεση παραδείγματος επιβεβαιώνει τον αρχικό ισχυρισμό του *«η αντίσταση αξίζει πάντα τον κόπο, ακόμη κι όταν όλα μοιάζουν χαμένα»*, κινητοποιώντας το ενδιαφέρον και διεγείροντας την προσοχή των αναγνωστών. Το παράδειγμα, επίσης, το αναπτύσσει με αφηγηματικό τρόπο, με αποτέλεσμα να ενισχύει την πρόθεσή του να ευαισθητοποιήσει τον αποδέκτη του μηνύματός του (αναγνώστη).

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10).

Το θέμα του κειμένου 1 είναι η επέτειος μνήμης των Εβραίων (πρόθεση του συντάκτη είναι ο παραδειγματισμός των νέων μέσω της απόδοσης τιμής σε όσους επέδειξαν έμπρακτα αλληλεγγύη, δίνοντας βοήθεια στους δοκιμαζόμενους Εβραίους του Β' Παγκοσμίου Πολέμου). Στην 3^η παράγραφο, στο χωρίο *«Οφείλουμε, όλοι, μαθητές και μαθήτριες, δάσκαλοι, καθηγητές και γονείς, να σκεφτούμε εξίσου και το μονοπάτι που οδήγησε στο Ολοκαύτωμα, ιδιαίτερα τώρα που ο ρατσισμός και ο αντισημιτισμός κάνουν ξανά την εμφάνιση τους στην Ευρώπη»* δηλώνεται αναγκαιότητα: πρόκειται για τροπικότητα

δεοντική. Εδώ σχετίζεται με τον βαθμό της αναγκαιότητας που εκφράζει ο συγγραφέας για την πραγματοποίηση αυτού που λέει και διατυπώνεται με βουλευτική πρόταση σε υποτακτική που εκφράζει σχεδιασμό, ηθικό χρέος ως αντικείμενο του ρήματος *οφείλουμε*.

Στη 2^η παράγραφο: Στο χωρίο «*Στην επέτειο της απελευθέρωσης του Άουσβιτς το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων καλεί την εκπαιδευτική κοινότητα από κοινού με τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναλογισθούν τη σημασία του Ολοκαυτώματος ως ρήγματος στην ιστορία και στον πολιτισμό μας*» δηλώνεται προτροπή.

Με τους παραπάνω τρόπους ο συντάκτης του μηνύματος επιδιώκει να τονίσει σε σχέση με το θέμα του κειμένου ότι είναι ανάγκη να αναλογιστεί ο/η μαθητής/-τρια την παγκόσμια Ημέρα του Ολοκαυτώματος, για να αποτραπούν ανάλογα φαινόμενα που επανεμφανίζονται στην Ευρώπη. Επίσης, προτρέπει προς την ίδια κατεύθυνση, ώστε να ενισχυθεί η ιστορική μνήμη του γεγονότος στη μαθητική κοινότητα.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10).

Ο συγγραφέας του Κειμένου 2 καταφέρνει να αναδείξει την αξία της αντίστασης στην παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως είναι η ισότητα όλων των πολιτών από τους Ναζί χάρη στην αφήγηση που επιλέγει, για να αποδώσει το παράδειγμα των Δανών. Το μήνυμα έτσι δίνεται λιγότερο θεωρητικά και με μεγαλύτερη επικοινωνιακή αποτελεσματικότητα. Από την άλλη, το Κείμενο 1 συνιστά μήνυμα προς τους/τις μαθητές/-τριες, που διατυπώνεται ως θεωρητική διακήρυξη περί ηρωισμού, μεταδίδοντας τα νοήματα χωρίς διδακτισμό, άρα ενισχύοντας τον κριτικό στοχασμό και τη μελλοντική δράση του αναγνώστη, ο οποίος έτσι προβληματίζεται, χωρίς άμεσα όμως να καθοδηγείται σε σχέση με το ποιο οφείλει να είναι το χρέος ενός δημοκράτη πολίτη.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Τη συλλογική και ατομική ιστορική συνείδηση και μνήμη «προσωποποιούν» η *σημύδα*, το *ρυάκι*, οι *μνήμες/λίμνες που δεν λυγίζουν δεν υποχωρούν και δεν ξεθωριάζουν* γιατί *όσα χρόνια κι αν περάσουν στάζει ακόμη της γυναίκας ο κομμένος λαιμός*. Αυτό σημαίνει ότι ο ποιητής, που «διαλέγεται» με τη φύση (*έτσι μου λένε τα φύλλα τους*) επιχειρεί να εκφράσει τη ψυχική του διάθεση συσχετίζοντας άψυχα στοιχεία της φύσης με συναισθηματικές καταστάσεις. Συγκεκριμένα στο ποίημα αυτό, τα στοιχεία της φύσης εκφράζουν τις ψυχικές καταστάσεις του *θυμού*, της *ανυποχώρητης δύναμης*, των *αναμνήσεων που δεν ξεθωριάζουν* και γίνονται έτσι σύμβολά τους. Επιτυγχάνεται μια αντιστοίχιση/ανταπόκριση ανάμεσα στο σύμβολο, το οποίο στο συγκεκριμένο ποίημα

είναι το τοπίο και το συμβολιζόμενο (το εθνικό συναίσθημα μετά από μια τραγωδία), με την όλη οργάνωση του ποιήματος, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να εκφράζεται η εσωτερική διάθεση με υπαινικτική και υποβλητική χρήση της γλώσσας με μελαγχολικό/πένθιμο τόνο, άφθονες εικόνες και μεταφορές/συνεκδοχές (στάζει ακόμη της γυναίκας/ο κομμένος λαιμός.) Ο Γ. Βέης κατορθώνει με πρωτότυπα σχήματα λόγου (οι μνήμες έχουν γίνει λίμνες ασπρόμαυρες, τσαλακωμένες φωτογραφίες) χωρίς ρητορισμό, χαμηλόφωνα να εκφράσει συλλογικά τραυματικά και μετατραυματικά ιστορικά βιώματα.

Επισημαίνεται ότι ο/η μαθητής/-τρια εκφράζει την προσωπική του/της τοποθέτηση με αφορμή την ποιητική «ιστορία» και ότι οποιαδήποτε απάντηση κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.